

Viering 20 februari 2022

Genade, vrede en liefde in de naam van de Vader, Zoon en Heilige Geest.

Evenals vorige week horen we vandaag ook weer in het evangelie een gedeelte uit de veldrede van Jezus, het zesde hoofdstuk van Lukas.

Jezus maakt het ons niet makkelijk. We worden uitgenodigd om in ons leven geen kwaad met kwaad te vergelden, maar om mensen die ons kwaad hebben gedaan met goedheid tegemoet te treden.

Met goedheid reageren op het kwaad. Wie kan dat eigenlijk altijd opbrengen. "Bemin uw vijanden, doe wel die jou haten en zegen die jou vervloeken". Zeg dat eens tegen die Palestijnen die al jaren lang in een Israëlische gevangenis zitten. Of zeg dat eens tegen iemand wiens vrouw doodgereden werd door een dronken automobilist.

Of zeg dat eens tegen iemand wiens kind misbruikt werd.

Het gaat vandaag om een positieve houding van openstaan, van welwillendheid naar ieder medemens, niemand uitgezonderd, zelfs niet degenen aan wie je een hekel hebt, zelfs niet je vijanden.

Jezus houdt ons een ideaal voor ogen, iets waarnaar we moeten streven, waaraan we moeten werken, ook al is het in de praktijk van het leven vaak moeilijk haalbaar en soms bijna onmogelijk.

De beiden lezingen willen ons hierover aan het denken zetten. Is mijn houding wel altijd de juiste? Heb ik wel genoeg reden om zo tegen die of die persoon te zijn?

Is er ook bij mij soms geen sprake van vooroordelen?

Zoek ik wel voldoende naar wegen om mijn houding bij te stellen?

Kwaad met goedheid vergelden, het is en blijft een moeilijke opgave, maar het is wel wezenlijk om een betere wereld nabij

te brengen, de spiraal van kwaad tot erger te doorbreken.

Maken we het eerst stil in onszelfBidden we om Gods aanwezigheid dit uur hier in ons midden en vragen we elkaar en God om vergeving voor ons tekortschieten....

Overweging

Die David toch! Hij krijgt nu de kans om de man die hem serieus naar het leven staat te doden en dan doet hij het niet! Menigeen onder ons zou denken; waarom doet hij dat niet, dat is toch een gemiste kans, het zou toch pure zelfverdediging zijn? Is David nou zo bang uitgevallen!

Een eerder verhaal heeft laten zien dat David beslist geen bangerik is. Onbeschermd trad hij de gepantserde reus Goliath tegemoet en doodde hem met een trefzekere steenworp van zijn slinger. Angst is het dus niet, maar David denkt kennelijk anders.

Voor hem telt niet eigenbelang en veiligheid als eerste. Voor hem is Saul in al zijn gekte, nog steeds de koning, de leider van het volk, de gezalfde van de Eeuwige. Die zet je niet zomaar met een dodelijke steek opzij...

Hij kiest vanuit dat respect voor Saul voor een andere weg; hij neemt de lans en de waterkruik bij de in slaap gevallen Saul weg, de instrumenten om in de woestijn te overleven. Hij zoekt zelf een veilig heenkomen en beklimt- ver weg van Saul- de top van de berg. Boven Saul uit tronend gaat hij het gesprek met hem aan. "Ik had U kunnen doden, maar deed het niet.

Waarom jaagt U op mij?" Saul moet dan erkennen dat hij fout zit, dat David een edel mens is. Daarna kan David de lans en waterkruik van Saul laten ophalen.

De vete tussen Saul en David was hiermee natuurlijk ook niet zomaar opgelost, maar er is geen geweld en achtervolging meer nadat David barmhartigheid heeft getoond en liet zien dat hij er niet op uit was om zijn belager Saul te doden.

Van dit oude verhaal kan menigene in onze tijd nog iets leren in zijn verhouding tot de moeilijke ander.

We hoeven niet iedereen onze vriend te noemen, er zijn gewoon mensen die ons niet zo liggen. Er zijn mensen bij wie we misschien wel een grote afstand en weerstand voelen. Maar dat hoeft niet te betekenen dat die moeilijke ander geen respect en een goed leven verdient, net als wij dat voor ons zelf vragen.

Vijanddenken lost niets op. Integendeel, vijanddenken roept altijd weer opnieuw geweld en uitsluiting op. Dat zien we in onze samenleving maar al te veel, in het groot en in het klein. Hoe groot is vaak de polariteit, en hoe vaak is er te weinig respect.

Het kan heel moeilijk zijn -dat weten we allemaal wel - om over jezelf heen te stappen, om de ander die ons tegenstaat te aanvaarden en de hand te reiken. Het kan ons soms veel tijd kosten om dat te kunnen opbrengen.

En dan naar het evangelie. Gaat dat niet nog een stap verder? "Heb je vijanden lief, doe wel die jou haten, en zegen die jou vervloeken ". Dat lijkt helemaal een onmogelijke opgave. Want hoe kun je sympathie voelen voor mensen die jou haten? Maar Jezus roept hier niet op tot het koesteren van warme gevoelens voor mensen die je tegenstaan. Dat zou inderdaad compleet onrealistisch zijn.

In de bijbel is 'liefhebben' niet allereerst een gevoel, maar een manier van handelen naar de ander. Het is doen!

Jezus roept ons op om zo om te gaan met de ander, dat de vijandschap kan worden beëindigd . Dat is een grote opgave. Wees goed voor wie je haten! Anders gezegd: probeer de weg naar het hart van de ander te vinden zodat hij ontdooit en het gesprek met jou aangaat. Jezus roept ons op om de eerste stap te zetten om zo de kringloop van verwijten en haat te doorbreken.

En dan nog die verdere krasse uitspraken van Jezus : “ Keer je andere wang toe, eis niet terug wat een ander van je gestolen heeft, en als ze je bovenkleed afnemen, geef dan ook je onderkleed”. Betekenen al die uitspraken van Jezus dat we ons altijd alles maar moeten laten welgevalen?

Juist niet, zou ik zeggen, het evangelie is ook realistisch.

In Mattheus 18 lezen we ook dat je iemand mag loslaten als hij telkens weigert op jouw pogingen tot gesprek in te gaan. Maar juist die inzet tot gesprek is wel het meest essentieel.

Jezus motiveert dat met de woorden: “Behandel de ander zoals je zelf behandeld wilt worden”.

Dat klinkt in onze oren als een oproep tot rechtvaardig handelen, als “Wat gij niet wilt dat U geschied doet dat ook aan de ander niet”.

Maar het gaat hier, denk ik toch om meer. Want willen wij als het om onszelf gaat alleen rechtvaardigheid? Snakken we niet allemaal ook naar een leven en een leefomgeving waarin we ons aanvaard en geliefd weten?

“Wees barmhartig zoals uw hemelse vader barmhartig is”, is de oproep van Jezus.

Barmhartigheid is de enige houding van waaruit samenleven in vrede en liefde kan groeien. Moge we allen, al is het met vallen en opstaan, leren van onze fouten om zo uit te groeien tot mensen die tot de barmhartigheid van het evangelie in staat zijn. Amen